

Tomáš Matýs(448945)

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (RBM)

Diplomatář – zaznamenává úplné znění listin, vymezeny prostorově (územně, regionálně), tématicky, institucí nebo osobou vydavatele

Regest – stručný výtah listiny nebo jiné písemnosti; má podávat základní údaje z textu; má vědecký nebo úřední účel; rozlišuje se na záhlavní a náhradní

RBM je kritická edice zpřístupňující úřední prameny se vztahem k českým zemím od počátku (600) do konce vlády Karla IV. (1378). Cílem edice je zobrazit ucelený přehled listinného materiálu týkajícího se Čech a Moravy, není ale ještě dokončena.

Edice:

Roku 1831 František Palacký původně měl v plánu vydat český diplomatář, nicméně zanedlouho od tohoto záměru upustil a jako náhradu diplomatáře měla představovat projekt s názvem *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae (RBM) = Regesta listin i listů českých i moravských*. První díl této edice vydal v roce 1855 K. J. Erben, pomocník Palackého ve sbírání a opisování listin. První díl RBM zachycuje dobu mezi léty 600–1253, nicméně zde byly bohužel použity informace z moravského diplomatáře, ve kterém se objevují takzvaná Bočkova falza. Na Erbenovu práci navázal v roce 1882 Josef Emler. Vydal další tři díly RBM v nichž zachytil časový úsek mezi lety 1253–1346. Po smrti Josefa Emlera se práce na RBM zastavily a byly obnoveny až po vzniku ČSR. V roce 1921 byl zřízen Československý státní historický ústav, který si vzal na starost přípravu registáře. Příprava a samotné sepsání bylo zadáno dvěma autorům Václavu Hrubému a Bedřichu Mendlovi. Avšak Václav Hrubý se nakonec tohoto úkolu nezúčastnil, a tak práce na pátém dílu byly svěřeny Blaženě Rynešové. Ta stačila zpracovat roky 1346–1347 a na její snažení navázal v roce 1958 Jiří Spěváček (1346–1350). Bohužel tuto práci opustil a výsledkem byla další mezera, kterou zaplnila Jana Zachová. Šestáho dílu RBM se ujal Bedřich Mendl, který měl registry připravit až po korunovaci Václava IV. českým králem. V letech 1928–1929 vydal první a druhý svazek šestého dílu, který se mu podařilo dovést až do roku 1357. Třetí svazek, na kterém pracoval (srpen 1358), byl vydán po jeho smrti (zemřel 1940) roku 1954 a o jeho vydání se zasloužila Milada Linhartová. V roce 1979 byl tento svazek doplněn o rejstřík Eleonorou Mendlovou. Zbylý materiál byl otištěn v díle sedmém, které bylo dovedeno do roku 1363.

Významní editoři:

Karel Jaromír Erben (1811–1870) básník, prozaik a sběratel lidové slovesnosti. Zabýval se i historií a profesně se uplatnil jako archivář v muzejním archivu a především v pražském městském archivu. Editor diplomatických i literárních památek.

Josef Emler (1836–1899) archivář působil v Archivu hlavního města Prahy, profesor pomocných věd historických na pražské univerzitě, náš jeden z nejvýznamnějších editorů. (napsal toho opravdu nesmírně hodně)

Bedřich Mendl (1892–1940) historik, první profesor hospodářských a sociálních dějin na pražské filozofické fakultě, archivář.

Blažena Rynešová (1900–1944) editorka, autorka historických příspěvků zejména s jihočeskou problematikou.

Milena Linhartová (1900–1989) editorka, soustředila se zejména na vydávání raně novověkých pramenů.

Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae, edd. Karel Jaromír Erben, Josef, Emler, Blažena Rynešová, Jiří Spěváček, Jana Zachová, Bedřich Mendl, Milena Linhartová, Eleonora Mendlová.

I. 600-1253. Ed. K. J. Erben. Praha 1855.

Tomáš Matýs(448945)

II. 1253-1310. Ed. J. Emler. Praha 1882.

III. 1311-1333. Ed. J. Emler. Praha 1890.

IV. 1333-1346. Ed. J. Emler. Praha 1892.

V. 1346-1355.

1. 1346-1348. Ed. J. Spěvák. Praha 1958.

2. 1348-1350. Ed. J. Spěvák. Praha 1960.

3. 1350-1352. Ed. J. Zachová. Dolní Břežany 2000.

4. 1352-1355. Ed. J. Zachová. Dolní Břežany 2004.

5. Indices. Ed. J. Zachová. Dolní Břežany 2005.

VI. 1355-1358.

1. 1355-1356. Ed. B. Mendl. Praha 1928.

2. 1356-1357. Ed. B. Mendl. Praha 1929.

3. 1357-1358. Ed. B. Mendl - M. Linhartová. Praha 1954.

4. Indices. Ed. E. Mendlová. Praha 1979.

VII. 1358-1363.

1. 1358-1359. Ed. B. Mendl - M. Linhartová. Praha 1954.

2. 1359-1360. Ed. B. Mendl - M. Linhartová. Praha 1955.

3. 1360-1361. Ed. B. Mendl - M. Linhartová. Praha 1958.

4. 1361-1362. Ed. M. Linhartová - B. Mendl. Praha 1961.

5. 1362-1363. Ed. M. Linhartová - B. Mendl. Praha 1963.

Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV. – RBMV

Poté byly vydané edice o vládě Václava IV, markraběti Joštovi, historii klášterů na Moravě, jež volně navazují na edice předešlé. Jsou uspořádány do paralelních chronologických řad podle archivní proveniencí jednotlivých písemností. Tento postup je odlišný od RBM. Dosud byly zpracovány fondy pražské metropolitní kapituly, vyšehradské kapituly, Litoměřicích, Třeboni, Opavě (Olomouci) a Brně.

Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV.

I. Fontes Archivi capituli metropolitani eccl. Pragensis

1. 1378-1382. Ed. V. Jenšovská. Praha 1967.

2. 1383-1387. Ed. V. Jenšovská. Praha 1971.

3. 1388-1391. Ed. V. Jenšovská. Praha 1974.

4. 1392-1394. Ed. V. Jenšovská. Praha 1976.

5. 1395-1396. Ed. V. Jenšovská. Praha 1978.

6. 1397-1398. Ed. V. Jenšovská. Praha 1982.

7. 1399-1400. Ed. V. Jenšovská. Praha 1981.

II. Fontes Archivi capituli eccl. Wissegradensis. Ed. V. Vavřínek. Praha 1969.

III. Fontes Archivi publici Trebonensis. Ed. B. Kopiczková. Praha 1977.

IV. Fontes Archivi publici Olomucensis et Opaviensis. Ed. B. Kopiczková. Praha 1989.

V.I. Fontes Archivi nationalis Pars I Litterae monasteriorum

1. 1378-1397. Ed. K. Beránek a V. Beránková. Praha 2006.

2. 1397-1419. Ed. K. Beránek a V. Beránková. Praha 2007.

VII. Fontes Archivi terrae Moraviae Brunae

1. 1378-1390. Ed. P. Krafl. Praha 2010.

2. 1390-1419. Ed. P. Krafl. Praha 2010.

Použitá literatura:

Hlaváček, I. – Kašpar, J. – Nový, R.: Vademecum pomocných věd historických. Jinočany 1997, s. 163-165.

<http://cms.flu.cas.cz>